

Zpráva o hodnocení výuky v bakalářském a magisterském studijním programu na Fakultě výtvarných umění VUT v zimním semestru akademického roku 2020/2021

1. Úvod

Hodnocení výuky v zimním semestru akademického roku 2020/2021 proběhlo na FaVU VUT obdobným způsobem jako v předchozích letech. Zároveň byly k metodám hodnocení výuky, určenými standardními postupy univerzity, přidány kvalitativní metody získávání zpětné vazby o online výuce – rozhovor a fokusní skupina (Focus Group). Legislativní rámec hodnocení je dán směrnicí č. 73/2017 Pravidla pro hodnocení vzdělávací činnosti studenty, absolventy VUT a zaměstnavateli (dále jen směrnice) a v době, kdy byla anketa studentům zpřístupněna, také pokynem děkana č. 4/2019 Pravidla pro zveřejňování hodnocení vzdělávací činnosti studenty FaVU VUT (dále jen pokyn děkana). Stejně jako v minulých letech bylo studujícím umožněno hodnotit pouze absolvované předměty, nikoli vyučující. Předmětová anketa byla studentům a studentkám zpřístupněna na konci zimního semestru od 8. 1. 2021 do 28. 2. 2021 prostřednictvím informačního systému VUT (StudIS). Každý/á student/ka měl/a právo zúčastnit se hodnocení anonymně. Několikanásobná účast stejné osoby při hodnocení jednoho předmětu byla vyloučena.

2. Účast v anketě

Hodnocení výuky bylo studentům umožněno v dostatečném odstupu od ukončení výukové části semestru. Přestože byli studující na vyplňování ankety vícekrát upozorněni prostřednictvím VUT zpráv vedením fakulty, při 265 potenciálních hodnotitelích se do hodnocení výuky zapojilo pouze 12 různých studentek a studentů, z toho 7 bakalářů, 5 navazujících magistrů. Opětovnou nízkou účast ovlivnil přechod na distanční výuku a související potřeba jiné zpětné vazby než ankety hodnotící standardní kvality předmětů.

Počet předmětů v semestru: 210

Počet hodnocených předmětů v semestru: 36

Počet zodpovězených formulářů za všechny předměty: 45

Počet hodnocených předmětů v semestru, které splňují podmínku pro zveřejnění: 0

Počet hodnocených předmětů: 17 %

3. Seznam otázek a hodnocení předmětů

Do ankety bylo zařazeno 5 otázek k hodnocení předmětů a 5 otázek k hodnocení vyučujících. Anketa je postavena tak, že se pro všechny předměty operuje se stejnou sadou otázek:

- 1) *Obsah předmětu považuji za přínosný vzhledem k svému uměleckému rozvoji.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 2) *Množství odučených hodin a jejich frekvenci považuji za dostatečnou.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 3) *Informace a vědomosti získané v předmětu jsem nezískal(a) v jiných předmětech fakulty.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 4) *Možnost pro rozvinutí odpovědí na otázky 1 až 3.*
Textové pole
- 5) *Odbornou úroveň přednášek/seminářů/cvičení považuji za dostatečnou.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 6) *Výklad vyučující(ho) byl srozumitelný a přehledný.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 7) *Vyučující přicházel(a) do výuky dobře připraven(a).*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 8) *Vyučující jasně sdělil(a), jaké znalosti a dovednosti povedou k úspěšnému ukončení předmětu.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 9) *Komunikace mezi vyučující(m) a studenty byla bezproblémová.*
Možnost výběru odpovědi: A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím)
- 10) *Místo pro další sdělení k vyučující(mu):*
Textové pole

První sada otázek (1 až 5) se týká samotného předmětu a jeho vymezení ve studijních plánech, druhá sada (6 až 10) pak zahrnuje hodnocení vyučující/ho. Na otázky ankety lze odpovídat pomocí škály hodnocení na stupnici A (naprosto souhlasím) až E (nesouhlasím). Z důvodu nízké účasti studentů v předmětové anketě oproti minulým semestrům, nejde z výsledků ankety v ZS 2020/2021 vyvodit objektivní závěry o kvalitě konkrétních předmětů, přestože se u několika z nich objevila podnětné slovní komentáře, které budou diskutovány radou studijních programů. Díky získání dodatečné zpětné vazby na online výuku pomocí dalších podpůrných nástrojů (rozhovor a fokusní skupina), však fakulta disponuje cennými informacemi ke zkvalitňování výuky.

4. Dostupnost výsledků hodnocení předmětové ankety pro akademickou obec fakulty

Podmínce zveřejnění výsledků studentského hodnocení výuky členům akademické obce, jak je stanovena pokynem děkana (20 % z počtu studentů, kteří mají příslušný předmět zapsán, při současně splněné minimální účasti 5 respondentů), nevyhověl z důvodu nízké účasti studujících žádný předmět (minulý semestr vyhovělo této podmínce 7 předmětů). Výsledky ankety byly akademické obci zveřejněny 3. 3. 2021 v intranetu fakulty a v neveřejné části webu v sekci Hodnocení kvality (www.favu.vut.cz/fakulta/hodnoceni-kvality). Pedagogové byli s výsledky hodnocení ankety seznámeni rovněž na poradě pedagogů dne 10. 3. 2021, hodnocení projednal akademický senát fakulty dne 8. 4. 2021. Výsledky hodnocení byly rovněž předány garantům předmětů, kteří s anketou dále pracují, komentují ji a eventuálně zavádí opatření k nápravě zpravidla formou diskuze s jednotlivými vyučujícími. Relevantní připomínky jsou řešeny koncepčně u konkrétních předmětů. Výsledky vyplývající z hodnocení jsou zahrnuty do další vzdělávací činnosti fakulty.

5. Výsledky fokusní skupiny a rozhovoru se studujícími o online vzdělávání

Fokusní skupina se uskutečnila dne 19. 3. 2021, účastnilo se jí 8 studujících a bylo do ní zařazeno 21 otázek. Seznam otázek:

- 1) *Jaké jsou podle vás (a pro vás osobně) výhody, a naopak nevýhody distanční výuky?*
- 2) *Zapojujete se do online výuky aktivním způsobem? Dokážete se na výklad koncentrovat po celou dobu přednášky?*
- 3) *V čem by se podle vás dala tato forma výuky vylepšit? Co by se v dalším semestru učeném online nemělo opakovat?*
- 4) *Byla časová náročnost online výuky a zadaných úkolů úměrná kvalitě výuky/vašemu intelektuálnímu obohacení?*
- 5) *Strávili jste online výukou a vypracováváním zadaných úkolů stejně času, jako by tomu bylo během prezenčního studia?*
- 6) *Dostávali jste za předměty, které ve své online podobě zabraly víc času než při prezenční výuce dostatek kreditů? Byly tyto předměty povinné nebo volitelné?*
- 7) *Co by podle vás mohlo vést k ideálnímu nastavení této situace?*
- 8) *Jak jste spokojeni s přístupem pedagogů k online výuce?*
- 9) *Mají úkoly, které dostáváte dostatečně jasné zadání?*
- 10) *Dostáváte na odevzdanou práci/práci v hodinách zpětnou vazbu?*
- 11) *Jestli ano, je tato zpětná vazba dostačující/obohacující/přináší nové informace/naučí vás něco?*
- 12) *Jaký způsob online výuky a zadávané práce vám nejvíce vyhovuje?*

- 13) Dokáže online forma jednotlivých předmětů nahradit jejich výuku ve škole?
- 14) Existuje nějaký předmět, na který jste se zaregistrovaly na základě popisku, ale jeho online forma tomuto popisku neodpovídá?
- 15) Má distanční výuka psychické nebo fyzické dopady na vaše zdraví?
- 16) Co by mohla škola v tomto ohledu udělat a zlepšit?
- 17) Byli jste spokojeni s fungováním MS Teams?
- 18) Obdrželi jste od vyučujících jasné informace o tom, kdy a kde se výuka bude konat? Byly tyto informace v reálu platné?
- 19) Jakým způsobem trpěly vaše školní projekty kvůli distanční výuce (případně kolik jich bylo)? (týká se zejména výtvarných projektů)
- 20) Máte doma pravidelný přístup k internetu?
- 21) Máte kde a jak pracovat na svých projektech mimo prostory školy?

Výsledky fokusní skupiny byly prostřednictvím zápisu zveřejněny v sekci Hodnocení kvality výuky: <https://www.favu.vut.cz/fakulta/hodnoceni-kvality>. Za hlavní závěry fokusní skupiny lze považovat problémy v oblasti praktické výuky a nemožnost její standardní formy za pandemických podmínek. Za výhodu online výuky studenti považují získaný čas, jelikož se mohou účastnit přednášek na dálku. Oceňují možnost pustit si přednášku v jiný vyhovující čas, pokud je nahraná. Nevýhodou je společenské odloučení, nutnost trávit čas u počítače, nemožnost soustředit se a prostorová náročnost. Problémem jsou také zvýšené požadavky na výpočetní techniku, nedostatek podnětů a inspirace od ostatních a nemožnost setkávání se na živo. Další závěry lze najít v zápisu zprávy (viz [odkaz](#)). Studující organizaci a možnost účasti ve Focus Group ocenili. Vyjádřili zájem o další konání podobných setkání jako vhodné formy reflexe výuky na fakultě vzhledem k velikosti fakulty a charakteru výuky.

V rámci získávání reflexe online vzdělávání proběhl s vybranými studenty a studentkami FaVU také hloubkový rozhovor, analyzující dopady přechodu do online režimu vzdělávání. Výpovědi studujících fakulty byly následně porovnány s výpověďmi studujících jiné umělecké školy – bratislavské VŠVU, a publikovány na serveru Artalk.cz: <https://artalk.cz/2021/01/04/jedine-co-si-pro-svoje-studium-zelam-je-vratit-sa-do-offlinu/>. Stejná metoda byla použita i na získání reflexe od pedagogů a také publikována na serveru Artalk.cz: <https://artalk.cz/2020/12/14/pocujeme-sa-online-art-school-v-zimnom-kabate/>.

Z výpovědí studujících:

„Online výuka je odpuzivá, a i když se kantor sebevíc připraví, pozornost se prostě rozpustí. Nemůžu ani pořádně interagovat, ani se hádat s vyučujícím a ani cítit náladu třídy. Je to naprosto vyprázdněné. Pak stačí

jen mikropošťouchnutí v podobě méně záživného tématu a zavírám to. Proto jsem jako jediné východisko z dané situace zvolil prodloužení studia.“

„K mému překvapení je snaha učitelů velmi citelná. Bohužel zůstává bez zpětné vazby od nás studentů. A tak se hlas učitelů přeměňuje na monotónní až neposlouchatelný. Třebaže jsem při tvorbě zvyklá klidně i osm hodin poslouchat podcasty, dvě hodiny teoretické přednášky jsou pro mě neúnosné. V zimním semestru jsem poslouchání vzdala už po pár týdnech. Má přítomnost se začala ztenčovat, až se omezila nejen na vypnutý mikrofon a kameru, ale i na vypnutý zvuk. Moje jméno na přednáškách svítilo, já jsem však byla přítomná jen jako duch. Musím říct, že druhá vlna se od první velice liší. A to jak v připravenosti všech učitelů, škol a žáků, tak v psychickém nastavení společnosti. Když přišla první vlna, s lidmi v mé společenské bublině jsme se shodli na potřebě zastavit se a zaposlouchat se do sebe sama. I pedagogové teoretických předmětů posílali jen e-maily nebo se úplně ztišili a ozvali se až na zápočty. Pozitivem přitom bylo, že zatím neměli zkušenost s prací v MS Teams. Druhá vlna je však bohužel donutila je ovládnout a použít.“

„Pro mě byly ateliérové schůzky čistým utrpením. Online prostředí pokládám za naprosto zničující. Jako příklad stačí uvést, že v průběhu jedné hodiny online ateliérové schůzky stihneme probrat to, co normálně řešíme minimálně šest hodin. A to mluví za všechno. Pociťuji totiž velký odpor k webinářům, e-konferencím, ale i k online formám výstav nebo jakýchkoli jiných uměleckých a kulturních projektů. To už je pro mě zajímavější dát si pauzu, koukat do zdi nebo tvořit do šuplíku.“

Implementace obecných závěrů fokusní skupiny bude dále analyzována a zvažována pracovní skupinou z řad pedagogů, získaná reflexe týkající se konkrétních pedagogů byla předána dotčeným.

6. Hlavní závěry vyplývající z hodnocení a jejich případné zohlednění ve vzdělávací činnosti fakulty

V zimním semestru akademického roku 2020/2021 bylo na FaVU VUT v bakalářském a magisterském stupni studia vyučováno celkem 210 předmětů (z toho 96 předmětů Oborový ateliér). Hodnocením prošlo 36 předmětů (z toho celkem 5 předmětů Oborový ateliér). Vzhledem k charakteru předmětů Oborový ateliér, který navštěvuje zpravidla 1 až 3 studující (v jednom ročníku), není možné tyto předměty hodnotit z důvodu nedodržení podmínek anonymity hodnocení. Naším cílem zůstává i nadále najít způsob, který by umožnil vytvořit studentům a studentkám adekvátní prostor pro efektivní a funkční hodnocení ateliérové výuky. Nově získaná zkušenost s formátem fokusní skupiny nám v budoucnosti pomůže získat zpětnou vazbu i na tento předmět. Velkým přínosem pro hodnocení kvality předmětů jsou zejména slovní komentáře, které nám poskytly konkrétní podněty ke zlepšení kvality vyučovaných předmětů, jakož i výsledky z fokusní skupiny. Zjištěné nedostatky byly odstraněny sjednáním nápravy formou konzultace nebo budou postoupeny

k diskuzi na radě studijních programů. Výsledky hloubkového rozhovoru a fokusní skupiny byly implementovány do nastavení distanční formy výuky v dalším semestru.

V Brně dne 31. března 2021

Mgr. Katarína Hládeková, Ph.D.
doc. MgA. Filip Cenek

Zpráva byla projednána na poradě pedagogů dne 10. března 2021 a v AS FaVU dne 8. dubna 2021.